

N:o 24.

Af herr Claëson, om upphäfvande af 5 punkten i 8 kap. 2 § rättegångsbalken.

I rättegångsbalken af 1734 års lag stadgas i 8 kap. 2 § 5 punkten, att hofrätt eger att döma öfver »grof försmädelse mot Gud och hans heliga namn, när underrätt först derom ransakat». Att sålunda undandraga första domstolsinstansen pröfningsrätt i dylika mål torde haft sitt berättigande i det utomordentligt stränga straff, hvarmed samma lag belade sådana brott, nemligen lifvets förlust.

1 kap. missgerningsbalken i 1734 års lag hade till rubrik »Om försmädelse emot Gud och affall ifrån den rena evangeliska läran» och dess 1 § stadgade: »Hvar som af uppsåt med ord eller skrifter lastar och smädar Gud, hans heliga ord och sakramenten, miste lifvet. Sker det obetänkt och af hastighet och ångrar han sig, böte hundrade daler och afbedje sitt brott offentligen i Församlingen. Gör han det annan gång; böte dubbelt. Den, som ej orkar böta, plikte med kroppen, som i Straff-Balken sägs.»

1864 års strafflag, som ej vidare stadgade straff för »smädelse» mot Gud, bestämde i 7 kap. med rubrik »Om religionsbrott», straffet för den, som »hädar Gud eller lastar eller gäckar Guds heliga ord eller sakramenten» till två års straffarbete, som dock i visst fall kunde till fängelse eller böter nedsättas. Äfven detta straff af två års straffarbete ansågs sedermera vara för strängt och genom lagen den 28 oktober 1887 nedsattes det till fängelse i högst ett år eller böter, dervid tillika stadgades, att straffet egde tillämpning endast i det fall att brottet åstad-

kommit allmän förargelse, hvilket väl får anses innebära, att hädelse eller gäckeri i en förtroligare krets ej är straffbart, utan att för straff-tillämpningen erfordras att en viss offentlighet gifves åt brottet.

Med detta tillägg hade ock lagstiftaren brutit udden af det understundom förda talet, att straffbestämmelsen afsåg att emot smädelse skydda Gud, likasom lagen söker skydda människor emot ärekränkning, och uttryckligen rubricerat brottet såsom en art af förargelseväckande beteende, hvarför lagen äfven i andra fall söker medelst straffbestäm- melser skydda samhällsmedlemmarne, när beteendet sker offentligt.

Då den stränga straffbestämmelsen således bortfallit, och brottet ej ens är att hänföra till kategorien svårare brott, synes anledning ej heller vara för handen att bibehålla stadgandet att underrätt endast skall ransaka och hofrätt döma i sådana mål.

Såsom allmängiltigt torde nemligen kunna sägas, att, när skälet till en undantagslag bortfallit, sjelfva lagen ock bör afskaffas; men i före- varande fall är afskaffandet af den nämnda bestämmelsen i 8 kap. rättegångsbalken påkalladt äfven af annan orsak.

Enär lagen ej vidare stadgar straff för brott, som benämnes grof försmädelse mot Gud och hans heliga namn, är det en omtvistad sak om och i hvilka fall åtal för brott emot 7 kap. 1 § strafflagen skola afdömas i första hand af underrätt eller af hofrätt, och den stora olägen- heter vållande osäkerhet i detta fall, som nu är rådande, är ett ytter- ligare och kraftigt skäl att borttaga den föräldrade lagbestämmelsen.

På grund af hvad jag ofvan andragit vågar jag därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen behagade för sin del besluta upp- häfvande af den i 8 kap. 2 § rättegångsbalken före- kommande bestämmelse, att hofrätt eger att döma öfver grof försmädelse mot Gud och hans heliga namn, när underrätt förut derom ransakat.

Stockholm den 25 januari 1890.

H. Claëson.